

WYROK
W IMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 19 października 2005r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W składzie:

Przewodniczący SSO Andrzej Turlński

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Woroniecka

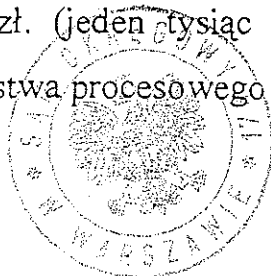
po rozpoznaniu w dniu 6 października 2005r. w Warszawie
sprawy z odwołania Huty Łaziska S.A. w Łaziskach Górnych
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
z udziałem zainteresowanego Górnśląskiego Zakładu Elektroenergetycznego
S.A. w Gliwicach

o ustalenie czy wstrzymanie dostawy energii elektrycznej było uzasadnione
na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia
14 listopada 2001r. sygn. akt OKA /1244/2001/JC/PF

I. oddala odwołanie

II. zasądza od Huty Łaziska S.A. w Łaziskach Górnych na rzecz:

1. Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 1260,-zł.(jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt złotych) tytułem zastępstwa procesowego za instancję kasacyjną i I instancję,
2. Górnśląskiego Zakładu Elektroenergetycznego kwotę 100,-zł tytułem wpisu sądowego od kasacji (sto złotych) oraz kwotę 1260,-zł. (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt złotych) tytułem zastępstwa procesowego za instancję kasacyjną i I instancję.

SSO Andrzej Turlński

Na oryginałach właściwie podpisany

Za zgodność

Sekretarz

UZASADNIENIE

W decyzji z dnia 14 listopada 2001R. pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) działając na podstawie art.8 ust.1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz.348 z późn. zm. orzekł, że wstrzymanie przez zainteresowanego – Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. w Gliwicach (GZE SA) dostaw energii elektrycznej dla odwołującego się – Huty „Łaziska” SA w Łaziskach Górnych nie było nieuzasadnione. Jednocześnie w decyzji tej Prezes URE uchylił wydane w dniu 12 października 2001r. postanowienie nakazujące GZE SA podjęcie i kontynuowanie dostawy energii elektrycznej dla Huty.

Decyzja zapadła na podstawie następujących ustaleń i rozważań.

Dostarczanie energii elektrycznej w 2001 roku przez Zakład dla potrzeb Huty odbywało się na podstawie następujących umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych zawartych między stronami: 1) w dniu 25 stycznia 2001r., nr 06-477, 2) w dniu 31 stycznia 2001r., nr 06-480 zmienionej aneksami: a) aneks nr 1/2001, z dnia 12 lutego 2001r., b) aneks nr 2/2001, z dnia 29 marca 2001r., c) aneks nr 3/2001 z dnia 20 lutego 2001r., d) aneks nr 4/2001 z dnia 25 czerwca 2001r., e) aneks z dnia 29 czerwca 2001r.

Ostatnią umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych strony zawarły w dniu 30 lipca 2001r. nr 06-487. Umowa ta obowiązywała strony w dniu 12 października 2001r., tj. w dniu wstrzymania przez Zakład dostaw energii elektrycznej.

W umowie tej strony ustaliły w § 6 pkt 2 cenę energii elektrycznej, która wynosi zł/MWh + VAT. Natomiast w pkt 6 paragrafu strony przyjęły, że rozliczenia za świadczone usługi przesyłowe będą dokonywane według stawek opłat za te usługi, ustalonych każdorazowo w obowiązującej Taryfie dla energii elektrycznej Zakładu zatwierdzonej przez Prezesa URE,

Przepis § 7 pkt 5 powyższej umowy stanowi, że (...) Klient jest zobowiązany do dokonania każdorazowo zapłaty za zużyta energię elektryczną i świadczone

usługi przesyłowe do dnia 10-ego następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży na podstawie faktur rozliczeniowych określonych w pkt 4 tego paragrafu. Natomiast treść § 10 pkt 3 lit. a) omawianej umowy przewiduje, że zostanie rozwiązana przez Sprzedawcę ze skutkiem natychmiastowym, co powoduje natychmiastowe wstrzymanie sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych bez dodatkowego wezwania, gdy Klient nie ureguluje w całości należności wynikających z wystawionych przez Sprzedawcę faktur rozliczeniowych wynikających z § 7 pkt 5 tej umowy.

Jak wynika z akt sprawy, w dniu 30 września 2001r. Zakład wystawił dla Huty fakturę nr CR/WO-6/7/09/2001 (obejmującą m-c wrzesień 2001r.) na kwotę do zapłaty wynoszącą zł. Termin płatności tej faktury, zgodnie z cytowanym wyżej postanowieniem umowy, przypadł na dzień 10 października 2001r.

Natomiast Huta, nie dokonując zapłaty kwoty wynikającej z powyższej faktury, pismem z dnia 10 października 2001r. (znak: DF/153 9/2001), wezwała Zakład do skorygowania wystawionych faktur VAT za energię elektryczną i świadczenie usług przesyłowych w okresie od dnia 29 stycznia 2001r. do dnia 30 września 2001r. poprzez pomniejszenie opłaty za przesyłki energii elektrycznej z tytułu nienależytego wykonania umów zawartych przez strony w dniu 31 stycznia 2001r. i w dniu 30 lipca 2001r.

Zakład pismem z dnia 10 października 2001r., powołując się na § 10 pkt 3 omawianej umowy, wezwał Hutę do uregulowania należności za sprzedaną energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe, wynikających ze wspomnianej faktury za miesiąc wrzesień 2001r., wyznaczając termin zapłaty do dnia 11 października 2001r. (przedłużenie o 1 dzień) pod rygorem natychmiastowego wstrzymania dostaw energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych w przypadku nie uregulowania tych należności. Jednocześnie w tym samym dniu Zakład poinformował Prezesa URE, że brak omawianej wpłaty przez Hutę spowoduje ograniczenie dostaw energii dla potrzeb Huty do niezbędnego minimum.

kontynuowanie dostaw energii elektrycznej dla potrzeb Huty, Zakład w dniu 12 października podjął i kontynuuje dostawy energii dla Huty. Natomiast Huta nie wykonała warunków postanowienia w zakresie uiszczania stosowanych opłat za pobraną energię elektryczną i usługi przesyłowe, co potwierdzają pisma Zakładu z dnia 25 października 2001r., z dnia 29 października 2001r. i z dnia 12 listopada 2001r.

Przepisy Prawa energetycznego i rozporządzenia wydane na jego podstawie nie przewidują *expressis Verbis* możliwości wstrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne dostawy energii elektrycznej w razie nieuiszczenia opłat z tego tytułu przez odbiorcę. Należy w związku z tym stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące skutków niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych, biorąc pod uwagę postanowienia łączącej strony umowy. W niniejszej sprawie postanowienia takie zostały zawarte w § 10 pkt 3 umowy. Umowa sprzedaży energii elektrycznej należy do umów o charakterze cywilnoprawnym, co wynika z art. 555 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii. Cechą wyróżniającą tę umowę jest ekwiwalentność świadczeń, gdyż za dostarczoną przez przedsiębiorstwo energetyczne energię lub paliwa odbiorca zobowiązuje się zapłacić odpowiednią cenę. A co za tym idzie, do umowy sprzedaży energii elektrycznej, mają zastosowanie obok przepisów prawa energetycznego, także przepisy Kodeksu Cywilnego dotyczące – jak wyżej wspomniano – skutków niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych. Jeżeli odbiorca energii nie uiszcza we właściwym terminie należności za dostarczoną zgodnie z umową energię, dopuszcza się on zwłoki w spełnieniu świadczenia jako dłużnik z umowy sprzedaży energii elektrycznej. Skutki zwłoki w wykonaniu umów wzajemnych reguluje art.491 Kc. Zgodnie z § 1 tego artykułu, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do od-

stąpienia od umowy. Może również bądź bez wyznaczenia terminu dodatkowego, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienie szkody wynikłej ze zwłoki. Zatem treść tego przepisu daje przedsiębiorstwu energetycznemu możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej odbiorcy nie regulującemu rachunków. Również przedmiotowa umowa zawarta między stronami dopuszczała taką możliwość w - § 8 pkt 1 oraz w § 10 pkt 3.

Należy tu dodać, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego „dłużnik” popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia pieniężnego – w terminie, w którym stało się ono wymagalne także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (...)” (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1994r., sygn. akt ICRN 121/94).

W ocenie Prezesa URE, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż wymagalna należność za miesiąc wrzesień 2001r. określona w fakturze nr CR/WO-6/7/09/2001, jak i kolejna należność wynikająca z § 7 pkt 3 umowy (faktura nr CR/WO-6/6/10/2001 oraz kwota wynikająca z faktury nr CR/WO-6/3/10/2001 korygującej fakturę VAT nr CR/WO-6/7/09/2001 – nie zostały przez Hutę uiszczzone. Ten fakt tj. brak dokonywania opłat z tytułu dostaw energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych potwierdziła Huta w kierowanych do Prezesa URE pismach: z dnia 19 października 2001r., 26 października 2001r. i z dnia 30 października 2001r. Wynika z nich, że Huta nie uiściła wymaganych opłat, natomiast dokonała ona potrąceń powstałych od miesiąca stycznia 2001r. do miesiąca września 2001r.

Mając powyższe na uwadze, Prezes URE dokonał sprawdzenia prawidłowości naliczenia faktury VAT nr CR/WO-6/7/09/2001, wystawionej w dniu 30 września 2001r., tj. faktury, której nie uregulowała Huta i okoliczność ta była przyczyną wstrzymania dostaw energii elektrycznej przez Zakład i stwierdził co następuje:

- 1) w części dotyczącej opłaty za energię elektryczną – faktura jest zgodna z § 6 pkt 2 i 5 umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych z dnia 30 lipca 2001r., nr 06-487. Opłata za pobrane _____ MWh energii po cenie wynikającej z umowy, tj. _____ zł/MW brutto, wraz z doliczeniem _____ zł/MW brutto, daje kwotę _____ zł.
- 2) w części dotyczącej opłaty za usługę przesyłową – faktura została sporządzona z uwzględnieniem stawek opłat obowiązujących dla grupy odbiorców A23 taryfy dla energii elektrycznej zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 5 lipca 2001r. Nr DTA-821A689-C/3/2001/AG. Opłata ta wyznaczona została zgodnie ze wzorem określonym w punkcie 5.1.3 taryfy, z uwzględnieniem współczynnika udziału odbiorcy w pokrywaniu kosztów systemowych, których zgodnie z § 36 ust 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2001r., Nr 1, póź. 7) dla odbiorców spełniających warunki takie jak Huta wynosi 0,1, w tym:
- a) opłata stała za usługi przesyłowe obliczona została według składnika stałego stawki sieciowej w wysokości _____ zł./kW/m-c i wynosi _____ zł.
 - b) opłata zmienna za usługi przesyłowe obliczona została według stawki _____ zł/MW, która stanowi sumę składnika zmiennego stawki sieciowej w wysokości _____ zł/Wh oraz iloczynu stawki systemowej w wysokości _____ zł/MW i wyżej wspomnianego współczynnika udziału odbiorcy w pokrywaniu kosztów systemowych i wynosi _____ zł.
- 2) opłata abonamentowa jest również zgodna z zatwierdzoną taryfą dla energii elektrycznej Zakładu i wynosi _____ zł/m-c. Wynikająca z faktury kwota _____ zł. pomniejszona została o kwotę _____

zł. z Faktury VAT nr CR/WO-6/1/08/2001 – wystawionej zgodnie z § 7 pkt 3 omawianej umowy. Do zapłaty pozostała więc kwota zł. Taka też kwota do zapłaty wynika z wystawionej przez Zakład faktury za miesiąc wrzesień 2001r.co oznacza, że Zakład prawidłowo naliczył opłaty wynikające z omawianej faktury. Zakład wystawił fakturę korygującą nr CR/WO-6/3/10/2001 z dnia 17 października 2001 r., z terminem płatności na dzień 24 października 2001r. stanowiącą korektę do faktury nr CR/WO-6/7/09/2001 z dnia 30 września 2001r.

Powodem wystawienia faktury korygującej na kwotę zł. brutto, było uszkodzenie w dniu 24 września 2001r. układu pomiarowo-rozliczeniowego Huty na transformatorze 2. Prezes URE ustalił, że wyżej wymieniona kwota została naliczona przez Zakład w sposób prawidłowy. Reasumując: opłata za energię elektryczną za miesiąc wrzesień 2001r. jest zgodna z wynegocjowaną przez strony ceną energii elektrycznej określoną w § 6 pkt 2 i 5 umowy z dnia 30 lipca 2001r., nr 06-487, a opłata za usługę przesyłową zgodna jest ze stawkami opłat dla grupy odbiorców A 23 taryfy dla energii elektrycznej Zakładu oraz z § 6 pkt 6 tej umowy.

Podkreślić także należy, iż omawiana umowa nie przewiduje możliwości dokonywania wzajemnych potrąceń. Prezes URE podzielił stanowisko Zakładu wyrażone w piśmie z dnia 29 października 2001r., iż brak jest podstaw do dokonania potrącenia, albowiem zgodnie z art. 498 § 1 Kc z potrąceniem mamy do czynienia wówczas, gdy obie strony są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami.

W niniejszej sprawie zaś taka sytuacja nie zachodzi.

W postępowaniu administracyjnym omówiono również uwzględnienia wniosku Huty o zawieszenie postępowania wydając stosowne postanowienie.

Powód (Huta) w odwołaniu od wydanej w sprawie decyzji zarzucił, że została ona wydana przed rozpoznaniem środka zaskarżenia od postanowienia Prezesa URE (pозwany) z dnia 14 listopada 2001r. w przedmiocie odmowy zawieszenia postępowania do czasu rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego. Nadto zarzucono, że decyzja została wydana z naruszeniem art. 498 i następnych k.c. w zw. z art. 471 k.c. i art.45 Prawa energetycznego, gdyż stwierdzono w niej, że powód nie posiadał nadpłaty w zakresie opłat za usługi przesyłowe świadczone przez zainteresowanego oraz że zainteresowany prawidłowo nalicza opłaty za przesył, bez sprawdzania uzasadnionych kosztów przesyłu, a także, że niedopuszczalne było dokonanie potrącenia, skoro strony nie zastrzegły tego w umowie. Powód zarzucił ponadto, że przy rozstrzyganiu sporu nie uwzględniono materiału dowodowego w postaci dwóch ekspertyz z wyliczeniem uzasadnionych kosztów przesyłu i że oparto się na sprawdzeniu arytmetycznym tylko jednej faktury za wrzesień 2001r. Powód jest zdania, że decyzja w pkt II została wydana bez podstawy prawnej. Nadto powód podniósł, że pozwany nie był uprawniony do oceny skuteczności dokonanego potrącenia, ani tym bardziej kwestionowania tej okoliczności, gdyż jest to materia zastrzeżona dla sądów powszechnych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy postanowieniem z dnia 17 grudnia 2001r. oddalił wniosek odwołującego się o wstrzymanie wykonania decyzji Prezesa URE z dnia 14 listopada 2001r.

Następnie postanowieniem z dnia 2 stycznia 2002r. Sąd Antymonopolowy oddalił wniosek Huty o wydanie zarządzenia tymczasowego.

Wyrokiem z dnia 28 października 2002r. Sąd Antymonopolowy uchylił w całości zaskarżoną decyzję Prezesa URE z dnia 14 listopada

2001r. Uznał, że przepis art.8 ust.1 prawa energetycznego nie przewiduje dla Prezesa URE uprawnienia do orzekania o wysokości wzajemnych zobowiązań i skuteczności oraz dopuszczalności potrącenia, które to kwestie powinny być rozstrzygnięte w postępowaniu przed Sądem powszechnym. Stanowią one zatem zagadnienie wstępne w rozumieniu art.97 § 1 pkt 4 kpa. Prezes URE stwierdzając, że między stronami istnieje spór co do wysokości wzajemnych wierzytelności powinien do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w tym przedmiocie przez Sąd powszechny zawiesić postępowanie administracyjne, a nie samodzielnie orzekać co do materii cywilnoprawnej.

W wyniku rozpoznania kasacji GZE S.A od powyższego wyroku Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 4 marca 2004r. sygn. akt IIISK 8/04 uchylił zaskarżony wyrok Sądu Antymonopolowego w części uchylającej decyzję Prezesa URE z dnia 14 listopada 2001r. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów do ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, a w pozostałej części kasację oddalił. Sąd Najwyższy stwierdził, że w stanie prawnym sprzed 1 stycznia 2003r. miarodajnym dla rozpoznania kasacji, do oceny sprawy spornej dotyczącej nieuzasadnionego wstrzymania dostawy energii elektrycznej opartej o treść art.8 ust.1 prawa energetycznego należy stosować przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące skutków niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych biorąc pod uwagę postanowienia łączącej strony umowy. Sąd Najwyższy wskazał, że do umowy dostawy energii elektrycznej zawartej między GZE SA i Hutą z mocy art.555 kc stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o sprzedaży rzeczy. Cechą wyróżniającą tę umowę jest ekwiwalentność świadczeń, gdyż za dostarczoną energię odbiorca zobowiązuje się zapłacić odpowiednią cenę. Jeżeli odbiorca nie uiszcza we włą-

ściwym terminie należności za dostarczoną zgodnie z umową energię, dopuszcza się zwłoki w spełnieniu świadczenia jako dłużnik z umowy sprzedaży energii elektrycznej. Skutki tej zwłoki reguluje art.491 kc. Zgodnie z § 1 tego artykułu, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni termin do wykonania z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego wpływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy (...) Treść tego przepisu daje przedsiębiorstwu energetycznemu możliwość wstrzymania dostawy energii elektrycznej odbiorcy nie uiszczającemu należności za energię już dostarczoną. Możliwość taką przewidywał także zapis § 8 pkt 1 i § 10 pkt 3 umowy stron o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych z dnia 30 lipca 2001r. W związku z tym zakres właściwości Prezesa URE do rozstrzygnięcia sprawy spornej dotyczącej nieuzasadnionego wstrzymania dostawy energii jest wyznaczony przepisem art.8 ust.1 prawa energetycznego. Z niego zaś wynika, iż do wyłącznej właściwości Prezesa URE należy ocena, czy wstrzymanie dostawy energii elektrycznej do odbiorcy było „nieuzasadnione”.

Z tego powodu, jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne wstrzymuje dostawę energii do odbiorcy z uzasadnieniem, że odbiorca z naruszeniem łączącej strony umowy nie uiszcza należności za zakupioną energię, to stwierdzenie Prezesa URE jak w zaskarżonej decyzji, że wstrzymanie dostaw energii nie było nieuzasadnione, wymagało ustalenia, że odbiorca nie uregulował tych należności w terminie i na zasadach określonych w umowie. W świetle zebranego materiału dowodowego fakt ten Sąd Najwyższy uznał za nie budzący wątpliwości.

Ponadto, jeśli w toku postępowania przed Prezesem URE odbiorca energii składa oświadczenie o potrąceniu, to kwestia ta nie stanowi zagadnienia wstępnego w rozumieniu art.97 § 1 pkt 4 kpa, lecz powinna

być oceniona przez organ regulacyjny w postępowaniu toczącym się z art.8 ust.1 prawa energetycznego.

Rozpoznając ponownie sprawę w zakresie przekazanym przez Sąd Najwyższy Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

Odwołujący się w piśmie procesowym z dnia 30 maja 2005r. (k 292-310 akt sąd.) oraz w piśmie procesowym z 6 czerwca 2005r. złożył następujące wnioski dowodowe;

1. dla wykazania zasadności zgłoszonego zarzutu potrącenia domagał się dopuszczenia dowodu z:

- a) przesłuchania stron oraz faktur wystawionych przez GZE SA w okresie od lutego 2001r. do grudnia 2001r. (opisanych na k. 303 i 304 akt sąd.) w fakturach. W ocenie Huty w fakturach tych zawyżona została należność GZE SA za energię elektryczną i jej przesył o około - zł., w tym z powodu nieuwzględnienia w nowej taryfie współczynnika $k = 0,1$ o kwotę zł.
- b) faktur wystawionych przez GZE SA w okresie od kwietnia 1999r. do grudnia 2000r. (opisanych na k. 305-307 akt sąd.) w których według Huty należności do zapłaty obliczone zostały przy zastosowaniu cen wyższych niż zatwierdzone. Z tego powodu GZE SA pobrało od odwołującego się nienależną kwotę zł.
- c) przesłuchania świadków i stron oraz treści taryfy GZE SA z 1999r. na okoliczność pobrania przez GZE SA nienależnego świadczenia w kwocie , -zł. z tytułu obciążenia Huty opłatami za pewność zasilania wg stopnia 2,3 zamiast 1,8 w okresie 28.12.1999r. – 04.09.2000r. i 1,3 w okresie 05.09.2000r. – 31.12.2000r.

- d) przeprowadzenia dowodu z dwóch ekspertyz przedłożonych przez Hutę na okoliczność ustalenia pierwotnej niemożności świadczenia wskazanego w pkt c.
- e) opinii biegłego sądowego z zakresu energetyki celem zweryfikowania twierdzeń powoda i dwóch ekspertyz prywatnych odnośnie pierwotnej niemożności świadczenia z pkt c.

2. opinii biegłych sądowych dla wykazania faktu zawyżenia przez GZE SA opłat przesyłowych, a także dla ustalenia ceny właściwej za przesył energii w okresie beztaryfowym.

Działając na podstawie art. 479¹² § 1 kpc Sad Okręgowy oddalił wszystkie wyżej wymienione wnioski dowodowe. Według tego przepisu umieszczonego wśród przepisów ogólnych postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych, w pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. Nie ulega wątpliwości, że przepis ten ma zastosowanie także w postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji energetyki uregulowanym w art.479⁴⁶, 479⁵⁶ kpc, które jest podrodzajem postępowania odrębnego - ogólnego w sprawach gospodarczych. W zakresie unormowanej w art.479¹² § 1 kpc prekluzji dowodowej postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki nie zawiera żadnego przepisu, który odmiennie regulowałby zagadnienia prekluzji dowodowej.

Omawiany przepis ma zastosowanie w sprawie, gdyż wprowadzono go art.1 pkt 42 ustawy z dnia 24 maja 2000r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego (...) Dz. U. Nr 48, poz. 554. Przepis ten wszedł w życie z dniem 1 lipca 2000r. natomiast odwołanie od decyzji

Prezesa URE wpłynęło do Sądu za pośrednictwem organu regulacyjnego później, bo w dniu 19 listopada 2001r.

Przechodząc do oceny zarzutu potrącenia pod kątem prekluzji dowodowej Sąd zważył co następuje:

Zgłaszając w odwołaniu zarzut potrącenia, Huta powinna była w tym momencie zgłosić środki dowodowe wyszczególnione w piśmie procesowym z dnia 30 maja 2005r. i z dnia 6 czerwca 2005r. dla wykazania przesłanek potrącenia z art. 498 kc na dzień 10 października 2001r., w tym środki wskazujące na istnienie po jej stronie wymagalnej wierzytelności w stosunku do GZE SA i to w takiej wysokości, która dawałaby podstawę do umorzenia w całości wierzytelności GZE SA. W ocenie Sądu powołanie tych dowodów już w odwołaniu było możliwe i niezbędne. Nie składając we właściwym momencie wniosków dowodowych pozbawiła się możliwości skorzystania z nich w prowadzonym procesie dla udowodnienia przedstawionych twierdzeń.

Niezależnie od powyższych rozważań Sąd wziął pod uwagę, że wszystkie oddalone wnioski dowodowe nakierowane były na zakwestionowanie zasadności rozliczeń na podstawie obowiązującej taryfy GZE SA i przyjęcie zamiast nich rozliczeń według cen umownych subiektywnie uznane przez odwołującego się odbiorcę za odzwierciedlające ponoszone przez niego koszty uzasadnione. Prowadzenie postępowania dowodowego w ramach wniosków Huty prowadziłoby do swojego rodzaju „osądu” taryfy w celu ustalenia istnienia wierzytelności Huty zgłoszonych do potrącenia.

Tymczasem wypowiedanie się o zasadności (ważności) treści taryfy w ramach postępowania, którego przedmiotem jest ocena czy GZE SA mógł zgodnie z prawem wstrzymać odbiorcy dostawę energii elektrycznej w ogóle nie jest możliwa.

Jest ona dopuszczalna wyłącznie w ramach postępowania prowadzonego na podstawie art.45 prawa energetycznego, w którym to postępowaniu wyłącznie przedsiębiorcy energetycznemu służy roszczenie o zatwierdzenie taryfy energetycznej.

Jednocześnie Sąd zauważa, iż znajdujące się w aktach administracyjnych dwie ekspertyzy prywatne Biura Studiów i Projektów Energetycznych Energoprojekt SA Kraków (k. 232 – 236) oraz Spółki z o.o. Partner Na Rynku Energii w Warszawie (k.238 – 265) nie stanowią dowodu z opinii biegłego w rozumieniu art. 278 – 291 kpc i dlatego potraktowane zostały jako dokumenty prywatne z rozwinięciem rozwinięcie prezentowanego w procesie przez stronę odwołującą się stanowiska kwestionującego zasadność pobieranych od niej stawek i opłat z taryfy GZE.

Zgodnie z dyrektywą Sądu Najwyższego dalsze rozważania należy podporządkować nie rozstrzygnięciu o wysokości wzajemnych rozliczeń stron, ale przesądzeniu czy w chwili wstrzymania dostawy energii elektrycznej dla Huty w dniu 12 października 2001r. GZE SA miał do tego prawo.

Sąd Najwyższy przesądził w niniejszej sprawie, iż odwołujący się nie uregulował należności za sprzedaną w okresie styczeń – wrzesień 2001r. energię elektryczną na zasadach określonych w umowie stron.

W związku z tym do rozważenia pozostaje czy do zapłaty należności GZE SA doszło do wyniku złożenia przez Hutę oświadczenia woli o potrąceniu.

W dniu 10 października 2001r. odwołujący się doręczył GZE SA dwa pisma (k. 7 i 8 akt adm.), z których przynajmniej jedno (k. 8) z wyszczególnieniem wierzytelności obu stron i przeciwstawieniem ich sobie z wolą umorzenia należało uznać za złożenie ze strony Huty – od-

biorcy energii elektrycznej – oświadczenia woli o potrąceniu (art.499 kc i art.60 kc).

Dodatkowo Sąd ustalił, że w łączącej strony umowie nie wyłączono możliwości dokonywania potrąceń.

Jak wiadomo do potrącenia na podstawie art.498 kc dochodzi, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami. Wtedy to każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed Sądem lub innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Ani w postępowaniu administracyjnym, ani też przed Sądem odwoływający się odbiorca nie wykazał, aby miał w stosunku do zainteresowanego dostawcy wierzytelności, które zgłosił do potrącenia w piśmie z dnia 10 października 2001r. W konsekwencji odwoływający się nie udowodnił, że doprowadził do rozliczenia istniejącego na ten dzień długu w stosunku do GZE SA z tytułu zakupu energii elektrycznej. Z tego powodu jak słusznie wskazano w zaskarżonej decyzji przedsiębiorca energetyczny miał prawo określone w art.491 § 1kc do odstąpienia od umowy łączącej go z Hutą. Z prawa tego skorzystał wstrzymując w dniu 12 października 2001r. dostarczanie dla tego odbiorcy energii elektrycznej. Prezes URE prawidłowo przyjął, że odwoływający się zaprzestał regulowania należności wobec GZE SA według reguł ustalonych w umowie stron, to jest z uwzględnieniem stawek opłat z ówczesnie obowiązującej taryfy dla energii elektrycznej, zatwierdzonej i ogłoszonej we właściwym trybie.

W miejsce obowiązujących zasad rozliczeń odwoływający się jednostronnie, bez akceptacji zainteresowanego, przeszedł na rozliczenia

według rzeczywistych w jego ocenie kosztów dostawy energii, w tym opłaty przesyłowej. Zastosowanie innych, od dotychczas obowiązujących, zasad rozliczeń szczegółowo przedstawionych w dwóch prywatnych ekspertyzach uzasadnił drastyczną podwyżką stawek taryfowych za dostarczoną energię. Zdaniem Sądu opisane postępowanie Huty było pozbawione podstaw prawnych i dlatego niedopuszczalne. Odbiorca energii nie jest bowiem uprawniony do ingerowania w jakikolwiek sposób w zatwierdzoną taryfę przedsiębiorstwa energetycznego. Co więcej zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów akceptowanym przez Sąd Najwyższy odbiorca energii nie jest nawet stroną postępowania administracyjnego mającego na celu zatwierdzenie przez organ regulacyjny taryfy energetycznej (por. przykładowo postanowienia Sądu Antymonopolowego z dnia 20 sierpnia 1999r. sygn. akt XVII Ame 39/99 (Lex nr 56277)).

Jak wynika z art.47 ust.2 prawa energetycznego Prezes przy zatwierdzaniu taryfy bada jej zgodność z wymogami tego prawa, w tym również w odniesieniu do dopuszczalnego poziomu cen i opłat taryfowych oraz współczynników korekcyjnych. Dlatego też odbiorcom energii nie przysługuje prawo do stosowania rozliczeniach z przedsiębiorcą energetycznym cen i stawek opłat innych, niż ustalone w opublikowanej taryfie i nie zmienia takiego stanowiska fakt, że ceny i stawki opłat są maksymalnymi. Ewentualne ich obniżenie możliwe byłoby dopiero na podstawie wzajemnego porozumienia się stron umowy (art. 538 kc i art. 353¹ kc). W ten sposób wypowiedział się odnośnie omawianego zagadnienia Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2004r. Sygn. akt III SK 48/04 opubl. W OSNP 2005/10/151. W tym też wyroku Sąd Najwyższy przesądził, iż żądanie przez przedsiębiorcę energetycznego od swoich kontrahentów cen i stawek opłat z zatwierdzonej taryfy co do samej zasady nie może być uznane za nadużycie pozycji dominują-

cej tego przedsiębiorcy na rynku, polegające na narzucaniu kontrahentom nieuczciwych cen (art.8 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 12 poz.1319 z późn. zm.)), których funkcjonowanie w obrocie jest przejawem zakazanym prawem ograniczającej konkurencję. W cytowanym wyroku Sądu Najwyższego znalazło się również rozstrzygnięcie zarzutu Huty stosowania przez GZE SA uciążliwych klauzul umownych przynoszących temu dostawcy energii nieuzasadnione korzyści (art.8 ust.2 pkt 3, 4 i 6 ustawy o ochronie Konkurencji i konsumentów) na tle tego samego stanu faktycznego jaki występuje w niniejszej sprawie. Zarzut ten szczegółowo przedstawiony został w piśmie procesowym odwołującego się z dnia 30 maja 2005r. (k . 292 – 297 akt sąd.). Dotyczy on narzucenia przez zainteresowanego GZE SA Hucie w umowie z 30 lipca 2001r. nr 06-487 sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych przedpłatowego systemu rozliczeń. W ocenie Sądu Najwyższego zaprezentowanej w wyroku z dnia 25 maja 2004r. III SK 48/04 przedpłatowy system rozliczeń wprowadzony został do tej umowy w związku z uprzednim zaistnieniem określonych okoliczności faktycznych, a mianowicie polegających na wysuwaniu przez strony względem siebie roszczeń cywilnoprawnych. Bez znaczenia jest przy tym, czy roszczenia GZE SA o zapłatę za dostarczoną energię są względem powoda zasadne czy nie.

Znaczenie ma fakt, że GZE SA wprowadzając system przedpłatowy rozliczeń i krótkie terminy płatności podjął aktywne zachowanie w celu wyegzekwowania swoich roszczeń decydując się na ponoszenie związanych z tym kosztów. Skoro zachowanie to odpowiada zachowaniu racjonalnego przedsiębiorcy na rynku konkurencyjnym, to nie może być ono wiązane z posiadaną pozycją rynkową, a zatem nie może być uznawane za jej nadużycie.

W ten sposób Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził, że w stosunkach z odwołującym się wynikających z umowy nr 06-487 GZE SA nie stosował praktyk ograniczających konkurencję zarówno z art.8 ust.2 pkt 1 jak i art.8 ust.2 pkt 3, 4 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Odwołujący się mając o tym wszystkim wiedzę jako strona procesowa od maja 2005r. z uporem godnym lepszej sprawy, ponownie posłużył się w niniejszej sprawie ostatecznie rozstrzygniętymi już na jego niekorzyść zarzutami z zakresu prawa antymonopolowego. Z uwagi na wynik sporu w sprawie III SK 48/04 zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego zarzuty te okazały się bezzasadne.

Z tych wszystkich względów trzeba było przyjąć, że GZE SA nie dopuścił się nieuzasadnionego wstrzymania dostawy energii elektrycznej, ponieważ jego decyzja spowodowana była wyłącznie okolicznościami leżącymi po stronie odbiorcy energii w postaci nieuregulowania należności za dostawę (por. też wyrok Sądu Antymonopolowego z 25 kwietnia 2001r. XVII Ame 67/00 (Lex nr 56341).

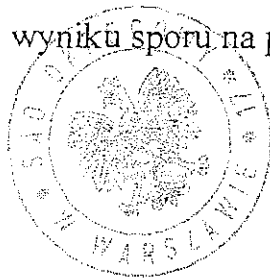
Przedstawionego rozpatrywania nie zmienia fakt, iż w stosunkach stron miał miejsce tak zwany okres beztaryfowy od 30 czerwca 2001r. do 21 lipca 2001r. – tj. od utraty mocy obowiązującej poprzednio obowiązującej taryfy GZE SA do momentu wejścia w życie taryfy nowej. W okresie beztaryfowym dostawca postępował prawidłowo używając w obrocie rozwiązań ostatniej obowiązującej taryfy. Trudno bowiem rozumując racjonalnie odmówić trafności stanowisku tego dostawcy, według jakiego nie ma powodu przyjmować, że ceny i opłaty z ostatniej, lecz już nieobowiązującej taryfy straciły w jednej chwili podstawy faktyczne wyliczenia tkwiące w kosztach prowadzenia koncesjonowanej działalności przedsiębiorcy energetycznego. W iden-

tyczny sposób na to zagadnienie zapatrywał się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2002r. sygn. akt I CKN 1465/99.

Praktyka sądowa wypełniająca istniejącą w omawianym zakresie lukę prawną usankcjonowana została przez ustawodawcę z chwilą wejścia w życie w dniu 3 maja 2005r. nowego art. 47 ust.2 c prawa energetycznego dodanego przez art. 1 pkt 41 lit.b) ustawy d nia 4 marca 2005r. (Dz. U. Nr 62, poz. 552). Przepis ten stanowi, że w przypadku upływu okresu, na jaki została wydana taryfa, do dnia wejścia w życie nowej taryfy stosuje się taryfę dotychczasową, jeżeli decyzja Prezesa URE nie została wydana albo toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 479⁵³ § 1 kpc oddalił odwołanie, gdyż nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach procesu w I instancji i w instancji kasacyjnej orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 kpc.

SSO Andrzej Turliński

Nu wygłosił i podpisał

Za zgodność